

Vergaderjaar 2020–2021

21 501-07

26 643

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1725

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 11 november 2020.

De wens om over de voorgenomen voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden van de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 11 december 2020.

De voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling kan niet eerder worden gedaan dan op 12 december 2020 dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2020

In de Comptabiliteitswet 2016 is bepaald dat subsidieregelingen een vervaltermijn van maximaal vijf jaren bevatten. De subsidiemodules Eurostarsprojecten en Internationaal innoveren (hierna subsidiemodules betreffende EUREKA-programma's) en Versterking cyberweerbaarheid van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies hebben een vervaldatum van 1 januari 2021 respectievelijk van 1 april 2021. Om hieronder vermelde redenen ben ik voornemens de vervaldatum van de subsidiemodules betreffende EUREKA-programma's te verlengen tot 1 januari 2026 en van de subsidiemodule Versterking cyberweerbaarheid tot 1 april 2024.

In overeenstemming met artikel 4.10, zevende lid, van de Comptabiliteitswet 2016 leg ik de regeling die strekt tot wijziging van genoemde vervaldata, bij dezen aan u¹ voor en zal ik deze regeling niet eerder vaststellen dan 30 dagen na verzending van deze brief.

2. Subsidiemodules betreffende EUREKA-programma's

2.1 Achtergrond en inhoud van de subsidiemodules betreffende EUREKA-programma's

EUREKA-programma's

De subsidiemodules Eurostarsprojecten en Internationaal innoveren, opgenomen in titel 3.7 respectievelijk 3.8 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies, bevatten subsidie-instrumenten voor zogenaamde EUREKA-programma's die mogelijk worden gemaakt door het EUREKA-netwerk. Het EUREKA-programma is een intergouvernementeel programma van meer dan 40 landen en de Europese Unie die de leden van het EUREKA-netwerk vormen. De belangrijkste ambitie is het bevorderen van productiviteit en concurrentiekracht van de industrie door

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

technologische R&D-samenwerking en innovatie. De clusters beogen de mondiale concurrentiekracht van de Europese industrie te versterken door internationale technologische samenwerking tussen bedrijven eventueel samen met kennisinstellingen te stimuleren. Individuele clusters richten zich op specifieke thema/technologiegebieden. De EUREKA-programma's worden ondersteund door nationale subsidie-instrumenten, onder andere door voormelde subsidiemodules uit Nederland.

De subsidiemodule Eurostarsprojecten

De subsidiemodule Eurostarsprojecten voorziet in ondersteuning van Eurostarsprojecten. Eurostars is een internationaal programma dat zich richt op het ondersteunen van internationale R&D-samenwerkingsprojecten door vooral het MKB. Eurostars is een generiek instrument dat open staat voor R&D-samenwerkingsprojecten uit alle sectoren. Voordat een project op grond van de subsidiemodule Eurostarsprojecten voor subsidie in aanmerking kan komen, moeten de internationale Eurostarsprojecten wel eerst beoordeeld en gerangschikt zijn door een daarvoor aangewezen internationale jury. De Nederlandse organisaties die deelnemen aan projecten die door deze jury positief zijn beoordeeld, zouden via de subsidiemodule Eurostarsprojecten voor nationale subsidie in aanmerking kunnen komen. Om die reden wordt de subsidiemodule Eurostarsprojecten altijd op een moment opengesteld dat het begin van de openstellingsperiode aansluit op de afronding van de beoordeling en rangschikking door deze internationale jury.

De subsidiemodule Internationaal innoveren

De subsidiemodule Internationaal innoveren bevat een aantal specifieke programma's die mogelijk worden gemaakt door het EUREKA-netwerk. Deze EUREKA-programma's hebben betrekking op diverse typen innovatieprojecten die ieder een eigen subsidieplafond hebben. Zo worden ITEA3-, PENTA- en AI-innovatieprojecten ondersteund. De ITEA3-, PENTA- en AI-programma's faciliteren innovatieprojecten die uitgevoerd worden door deelnemers die gevestigd zijn in Nederland, aangevuld met andere deelnemers die gevestigd zijn in een ander land dat is aangesloten bij het EUREKA-netwerk.

Ook wordt op grond van de subsidiemodule Internationaal innoveren subsidie verstrekt voor Global Stars-innovatieprojecten. Met deze subsidiemodule worden Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen gestimuleerd om marktgerichte R&D uit te voeren met partners uit landen waarvoor geen ander Europees of EUREKA innovatie instrumentarium beschikbaar is. Het Global Stars-programma faciliteert innovatieprojecten die uitgevoerd worden door deelnemers die gevestigd zijn in Nederland, aangevuld met andere deelnemers die gevestigd zijn in tenminste één ander land dat is aangesloten bij het EUREKA-netwerk samen met deelnemers die gevestigd zijn in een land dat geen lid is van het EUREKA-netwerk.

Voor iedere deelnemer aan een ITEA3-, PENTA-, AI- of Global Stars-innovatieproject geldt dat deze subsidie moet aanvragen in het land waar deze gevestigd is. Het land van herkomst ondersteunt de desbetreffende deelnemer als deze zowel voldoet aan de voorwaarden die opgenomen zijn in de internationale ITEA3-, PENTA-, AI- of Global Stars-innovatiecall als aan de nationale voorwaarden.

In de subsidiemodule Internationaal innoveren is voor alle typen innovatieprojecten een begripsomschrijving opgenomen waarbij het hebben van een EUREKA-label van het desbetreffende EUREKA-cluster

één van de doorslaggevende elementen is. Mede hiermee wordt voorzien in een specifieke basis voor het verstrekken van subsidies aan deze innovatieprojecten. De innovatieprojecten die ingediend worden bij een gezamenlijke innovatiecall, worden namelijk internationaal beoordeeld en bij voldoende kwaliteit voorzien van een EUREKA-label door het EUREKA-clusterprogramma waaronder het innovatieproject valt, en in geval van AI-innovatieprojecten EUREKA-label door het EUREKA-clusterprogramma dat het cluster overstijgende AI-project adopteert.

2.2 Verlenging van de subsidiemodules betreffende EUREKA-programma's

In 2020 is de Nederlandse deelneming in de EUREKA-clusters (via de subsidiemodules Eurostarsprojecten en Internationaal innoveren) geëvalueerd. Uit dit onderzoek komt een positief beeld over de doeltreffendheid van deze subsidiemodules naar voren. Bedrijven met een toegewezen projectaanvraag geven aan dat deelname aan deze subsidiemodules vooral bevorderlijk is voor meer en betere internationale R&D-samenwerking, het verwerven van nieuwe technologische kennis en een snellere doorlooptijd van innovaties. Ook blijkt uit de evaluatie dat de subsidiemodules erin slagen hun relevante doelgroep te bereiken en te betrekken bij de activiteiten.

Voor de subsidiemodule Eurostarsprojecten komt ook een positief beeld uit de evaluatie over de doeltreffendheid en doelmatigheid van deze subsidiemodule. Een belangrijke bevinding uit de evaluatie is dat er sprake is van een significant positief effect van toekenning van een Eurostars-subsidie op R&D-activiteiten. Er wordt op dit moment gewerkt aan de opvolger van het Eurostarsprogramma voor de periode 2021–2027. Het EUREKA-netwerk is hierbij in gesprek met de Europese Commissie om Eurostars in partnerschap met de EU te continueren na 2020.

Voor de subsidiemodule Internationaal innoveren was een punt van aandacht dat de lange looptijd van de cluster-programma's (in dit geval de nog door Nederland gesubsidieerde programma's ITEA3 en PENTA) soms op gespannen voet kon komen te staan met de noodzakelijke actualiteit van de thema's. Dit punt is meegenomen bij de ingrijpende vernieuwing van de EUREKA-clusters, die onder het Nederlands EUREKA-voorzitterschap in juni 2020 door de EUREKA High Level Group is goedgekeurd en thans wordt geïmplementeerd in onder meer de subsidiemodule Internationaal innoveren.

In het kader van deze vernieuwing is aan de subsidiemodule Internationaal innoveren (aanvullend op de EUREKA-cluster-programma's ITEA3- en PENTA) het cluster overstijgend programma voor AI-innovatieprojecten toegevoegd². De verwachting is dat nog verdere aanpassingen van de subsidiemodule Internationaal innoveren zullen volgen. De vernieuwde opzet van de EUREKA-programma's (en daar nog opvolgende aanpassingen van de subsidiemodule Internationaal innoveren) vergroot de flexibiliteit in de programma's en biedt daarnaast nieuwe mogelijkheden voor thematische calls, met relevantie voor meerdere clusters.

² Zie Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 19 augustus 2020, nr. WJZ/20188874, tot wijziging van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies en de Regeling openstelling EZK- en LNV-subsidies 2020 in verband met de openstelling van de subsidiemodule Internationaal innoveren voor AI-innovatieprojecten en aanpassingen ten aanzien van de openstelling van de subsidiemodule Seed capital technostarters (Stcrt. 2020, nr. 45497).

Van belang is dat vooruitlopend op deze nieuwe opzet van de EUREKA-cluster-programma's reeds in 2018 het Global Stars-programma aan de subsidiemodule Internationaal innoveren is toegevoegd³. Vanwege de korte looptijd van het Global Stars-programma heeft er echter nog geen evaluatie van dit onderdeel van de subsidiemodule Internationaal innoveren plaatsgevonden. Het Global Stars-programma heeft echter wel aangetoond een adequate (vernieuwende) aanvulling te zijn op bestaande EUREKA-programma's. Zo is het Global Stars-programma in de periode van 2018 tot en met 2020 ingezet voor Nederlandse samenwerking met India, Taiwan, Brazilië, en Singapore. Deze samenwerking heeft geleid tot 17 R&D-projecten met Nederlandse deelnemers (zowel MKB-ondernemingen als grote ondernemingen). Door het succes van het Global Stars-programma is het beschikbare jaarlijkse budget van € 1.000.000 in de periode 2018 en 2019 vanaf 2020 verhoogd naar € 2.000.000. Om voormelde redenen ben ik voornemens de subsidiemodules Eurostarsprojecten en Internationaal innoveren te verlengen tot 1 januari 2026.

3. Versterking Cyberweerbaarheid

De subsidiemodule Versterking cyberweerbaarheid, opgenomen in titel 4a.2 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies, biedt cyberweerbaarheidsnetwerken de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor een cyberweerbaarheidsplan. De subsidiemodule stimuleert samenwerking op het terrein van cybersecurity om zo de cyberweerbaarheid van niet-vitale ondernemingen te versterken. De cyberweerbaarheidsnetwerken vormen samen een landelijk dekkend stelsel van informatieknooppunten waar ondernemers terecht kunnen voor kennis, dreigingsinformatie, best practices en handelingsperspectief op het terrein van cybersecurity. Deze publiek-private samenwerkingen vormen een belangrijk speerpunt in de Digitaliseringsstrategie 2020⁴. Dit komt ook terug in de doelstellingen van de Nederlandse Cybersecurity Agenda (NCSA)⁵, waarbij ingegaan wordt op de inrichting van een landelijk dekkend stelsel van cyberweerbaarheidsnetwerken waarbinnen informatie over cybersecurity breder, efficiënter en effectiever wordt gedeeld tussen publieke en private partijen.

In 2018 was voor deze subsidiemodule, toen nog als beleidsexperiment cyberweerbaarheid, € 1.000.000 beschikbaar gesteld. Omdat de eerste uitvraag liet zien dat er genoeg potentieel was, is deze subsidiemodule in 2019 met twee jaar verlengd tot 1 april 2021⁶ en is verder gegaan onder

³ Zie Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 11 juli 2018, nr. WJZ/18145957, tot wijziging van de Regeling nationale EZ-subsidies en Regeling openstelling EZK- en LNV-subsidies 2018 in verband met de openstelling en wijziging van de subsidiemodule Internationaal innoveren (Stcrt. 2018, nr. 40146).

⁴ Zie Kamerstuk 26 643, nr. 709.

⁵ Zie <https://www.ncsc.nl/onderwerpen/nederlandse-cyber-security-agenda/documenten/publicaties/2019/mei/01/nederlandse-cybersecurity-agenda>.

⁶ Zie Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 1 februari 2019, nr. WJZ/18308083, houdende wijziging van de Regeling nationale EZ-subsidies en de Regeling openstelling EZK- en LNV-subsidies 2019 in verband met de verlenging, wijziging en openstelling van de subsidiemodule betreffende samenwerking op het gebied van cyberweerbaarheid a (Stcrt. 2019, nr. 6700).

de naam subsidiemodule Versterking cyberweerbaarheid. Zowel in 2019⁷ en 2020⁸ is er wederom € 1.000.000 beschikbaar gesteld.

De subsidiemodule is in de periode 2018 tot en met 2020 ingezet om zo naar een landelijk dekkend stelsel van informatieknooppunten toe te werken. In totaal zijn er 18 cyberweerbaarheidsnetwerken waaraan subsidie is verstrekt onder deze subsidiemodule. Deze samenwerkingsverbanden vormen op regionaal, sectoraal of brancheniveau een belangrijke schakel naar hun achterban. Om de oogst van de resultaten van de subsidieverstrekking onder deze subsidiemodule te bestendigen en om het landelijk dekkend stelsel verder te consolideren, ben ik voornemens deze subsidiemodule te verlengen tot 1 april 2024.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

⁷ Zie Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 1 februari 2019, nr. WJZ/18308083, houdende wijziging van de Regeling nationale EZ-subsidies en de Regeling openstelling EZK- en LNV-subsidies 2019 in verband met de verlenging, wijziging en openstelling van de subsidiemodule betreffende samenwerking op het gebied van cyberweerbaarheid a (Stcrt. 2019, nr. 6700).

⁸ Zie Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 8 februari 2020, nr. WJZ/20026832, tot wijziging van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies en Regeling openstelling EZK- en LNV-subsidies 2020 in verband met de openstelling van de subsidiemodules Internationaal innoveren en Versterking cyberweerbaarheid en enkele wijzigingen hiervan (Stcrt. 2020, nr. 8536).